

Taalontwikkelen lesgeven in het hoger onderwijs. Hoe doe je dat?

Voorgesteld op

Platformbijeenkomst: Taalontwikkelen Lesgeven, hoe doe je dat als vakdocent in het hoger onderwijs? (15 oktober 2015)

Looptijd van het onderzoek

Contact

Pieterjan Bonne, An De Moor

Toelichting

De Arteveldehogeschool en Odisee ontwikkelden met steun van de Orde van den Prince een professionaliseringspakket voor docenten om de principes van taalontwikkelen lesgeven toe te passen in de lespraktijk van het hoger onderwijs. Het pakket benadert taal als het vehikel van onderwijs: door aandacht te hebben voor taal, kan je de kennisoverdracht verbeteren. Bij het ontwerpen van lessen en tijdens het lesgeven, bieden drie basisprincipes houvast: context, interactie en taalsteun (Hajer en Meestringa, 2009). Taalstimulering bij alle studenten kan zo meer geïntegreerd worden in de lesactiviteiten.

Docenten kunnen zelfstandig aan de slag met het pakket, maar instellingen en opleidingen kunnen ook opteren voor professionaliseringstrajecten waarbij docenten begeleiding krijgen en ervaringen uitwisselen.

De filmpjes en de materialen zijn hier [gratis](#) beschikbaar.

Resultaten en evaluatie

Veel docenten signaleren dat ze, eens ze goed vertrokken zijn met taalontwikkeld lesgeven, (nog) meer plezier beleven aan het lesgeven. Hun eigen sterktes komen meer uit de verf. Ze hebben de indruk dat studenten beter overweg kunnen met vakjargon en meer oog hebben voor context. Daarnaast merken ze dat studenten tijdens mondelinge presentaties de stof beter integreren, vertellen in de plaats van voordragen én dat ze ook echt weten wat ze vertellen.

Studenten zelf geven bij informele bevragingen vooral aan dat ze beter begrijpen waarover de les gaat. Vaak wordt een interactieve lesstijl positief gewaardeerd. Studenten nemen actiever deel aan de les en doorlopen al een eerste verwerking van de stof. Tot slot worden verbanden met 'het echte leven' buiten de onderwijscontext sneller gelegd. Door een voortdurende transfer tussen schooltaal/ academisch taalgebruik enerzijds en taal verbonden met de referenten in concrete contexten anderzijds, verwerven studenten op een duurzamere én aangename manier kennis.

Succesfactoren en aandachtspunten

Succesfactor Het beeldmateriaal is authentiek en van niet-talige opleidingen. Een korte kijkwijzer kan gebruikt worden bij begeleiding of bij zelfreflectie. Je bereikt alle studenten. Studenten met verschillende taalniveaus (zwakke en sterke) hebben baat bij taalontwikkeld lesgeven. In het kleuteronderwijs, lager en secundair onderwijs is vertrouwde met taalontwikkeld lesgeven een must. Studenten in deze opleidingen kunnen zo de didactiek zelf beleven.

Aandachtspunt Docenten signaleren dat het aanvankelijk de nodige tijd en moeite kost om lessen aan te passen en de omslag te maken. Wanneer té veel wordt gefocust op het talige en te weinig op het bredere didactische, gaan de principes van taalontwikkeld lesgeven verloren. Taalontwikkeld lesgeven mag niet gezien worden als iets extra's.

Taalontwikkeld lesgeven reserveren voor taalvakken of enkel voor vakken die geschikt voor worden geacht, is een te enge invulling. Oppervlakkig toepassen van de principes van taalontwikkeld lesgeven, heeft geen diepgaand en duurzaam effect op de lespraktijk en de overdracht van inhoud. Taalontwikkeld lesgeven heeft betrekking op een didactisch doordachte en stevig uitgewerkte aanpak.

Relevante literatuur

Bonne, P., De Moor, A., Van Hoyweghen, D., & Vrijders, V. (2014). *Taalontwikkeld lesgeven in het hoger onderwijs. Hoe doe je dat?* Gent: Academia Press.

Hajer, M. en T. Meestringa (2009), Handboek taalgericht vakonderwijs, Bussum, Coutinho.

Van der Westen, W. (2006). "Maatregelen die fruit brengen! Een integrale aanpak van taalontwikkeling in een hogere beroepsopleiding". In: D. Ebbers (red.). Retoriek en praktijk van het moedertaalonderwijs. Een selectie uit de negentiende Conferentie Het Schoolvak Nederlands. Gent: Academia Press, p. 115-123.

Alladin, E. en W. van der Westen (2010), Taalontwikkelen lesgeven in het hoger onderwijs, drieëntwintigste conferentie Het schoolvak Nederlands, AcademiaPress, p. 164-168.

Bron

[Kennisdeling - Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs](#)